

Laatokanlohen
pelastus
Hiitolanjoella

Hiitolanjoen merkitys

Hiitolanjoen padonpurku on merkittävä virstanpylväs suomalaisen luonnonsuojelun historiassa.

Hanke on kenties eniten positiivista julkisuutta saanut luonnonsuojeluhanke aikoihin. Se on ollut esillä Aku Ankasta Ylen pääuutisiin lukuisia kertoja. Siitä on kuvattu kansainvälinen dokumenttielokuva. Julkkikset ovat saaneet siitä hyvää julkisuutta ja alueelle virtaa turisteja. Myös luonnonsuojelupiireissä hanketta pidetään erityisen onnistuneena. Miksi?

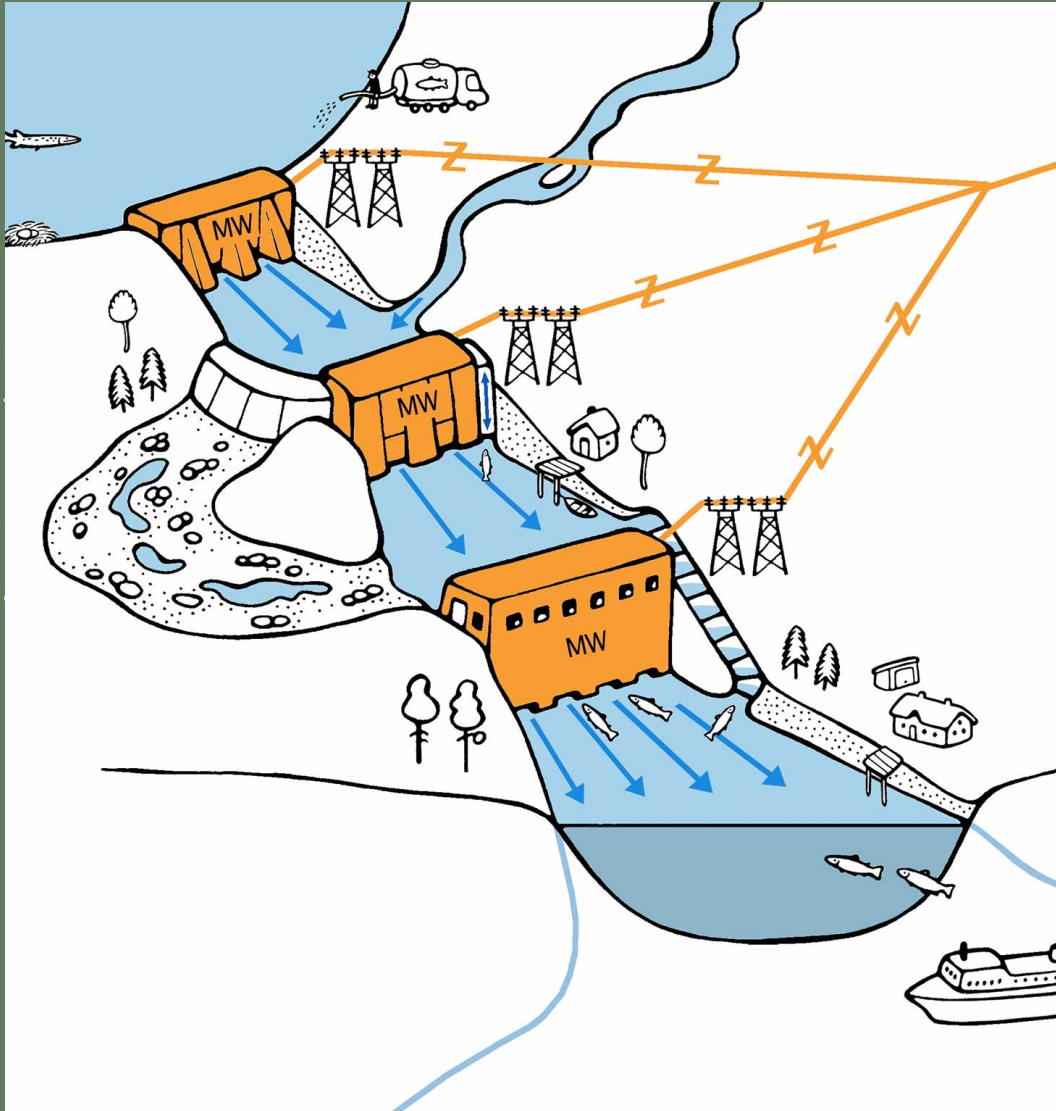
Laatokanlohen tulevaisuuden kannalta se oli olennaisen tärkeä – mutta hanke on myös symboli onnistuneesta luonnonsuojelusta ja ennallistamisesta.

Luonnontilainen joki

Rakennettu joki

Virtavesiaktivismi 2010

Sota-ajoista 2000-luvun alkuun asti työtä virtavesien suojelemiseksi kuvaa yksi sana: **KOSKISODAT**. Suomessa taisteltiin vapaiden virtavesien kahlehtimista vastaan vuosikymmeniä.

2000-luvulla alkoi viritä uudenlaista aktivismia purokunnostusten muodossa. Keskustelua käytiin kalateiden rakentamisesta, mutta padonpurut nähtiin radikaalina haihatteluna, vaikka keskustelua niistä käytiin – myös Hiitolanjoella jo 80-luvulla.

2010 jälkeen suunta muuttui lukuisien toimijoiden ja tapahtumien ansiosta. Itselleni merkittäviä olivat Jasper Pääkkönen, Damnation, Jukka Jormola, SLL:n ja WWF:n aktiivit sekä oma talkoilu virtavesissä.

Vastoinkäymiset loivat pohjaa

2010-luvun alussa loimme Jasper Pääkkösen kanssa listan purettavista vesivoimaloista ja vannoinme edistävämme näiden purkamista.

Olin onnekas saadessani tehdä aktiivisesti töitä useiden vesivoimaloiden purkamisen eteen monien muiden aktivistien kanssa. Virtaankosken voimalaa yritimme itse ostaa ja Vanhankaupunginkoskella Helsingissä edettiin poliittisia reittejä.

Mikään näistä ei kuitenkaan edennyt riitojen ja yksimielisyyden puutteen vuoksi. Hiitolanjoella oli toisin.

Paikallinen tahto kansallinen tuki

- Hiitolanjoen alueella oli vuosien varrella syntynyt vahva alueellinen tuki padonpurulle. Kimmo Tiilikainen muisteli, että purkamisesta oli puhuttu 1980-luvulla Luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistyksessä. Alueella tehtiin paljon tutkimusta ja taustatyötä, myös yli rajojen.

- Kunta tuki. Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö tuki. Hiitolanjokiyhdistys tuki. Tutkijat tukivat. Maakuntaliitto tuki. Ja moni muu.

- Palavereja, suunnitelmia, yhteistyötä, uskoa ja toivoa tulevaan.

Raha ja lupaehdot

- Hiitolanjoen voimaloiden lupaehtoja oli saatu oikeusprosessin kautta muutettua ja niille asetettiin kalatievelvoite. Se maksaa voimayhtiölle ja laskee voimaloiden arvoa.
- 2018 puhelimeni soi. Puhelu tuli ympäristöministeri Kimmo Tiilikaiselta. Tehtävä oli salainen ja vaati vanhan työni jättämistä SLL:llä.
- Kymmenet paikalliset olivat saaneet alulle suunnitelman ja neuvottelut voimaloiden ostamisesta purettavaksi. Rahaa puuttui kuitenkin paljon. Tehtäväni oli hommata puuttuva rahoitusosuus. Pirauta kaverille – Jasper Pääkkönen avuksi.

Neuvottelut voima- yhtiön kanssa

- Äärimmäisen tärkeä ja herkkä vaihe. Voimayhtiön edustajat eivät halua profiloitua pahiksina, eivätkä menettää kasvojaan muiden energiayhtiöiden edessä. He haluavat yleensä myös maksimoida voittonsa.
- Tarvitaan äärimmäisen hyvää diplomatiata, neuvottelutaitoja, luottamusta ja radiohiljaisuutta.
- Matti Viialainen, Harri Anttila, Hanna Ollikainen ja Matti Vaittinen olivat neuvottelujen ytimessä. Samoin WWF:n Sampsa Vilhunen, Jari Lepän erityisavustaja Teppo Säkkinen, ministerit Tiilikainen ja Leppä sekä Mikko Europaeus olivat viime metreillä myötävaikuttamassa sopimuksen syntyyn.

Julkisuus

- Julkisuus on hankkeissa kaksiteräinen miekka. Sillä voi saada taivuttelun kohteessa aikaan painetta – tai turhaa ärtymystä. Käytä sitä viisaasti.
- Julkisuus voi tuoda rahoitusta ja tukijoita – mutta myös vihaajia. Mieti, mitä sanot ja kuka vie viestiä.
- Julkisuus väärään aikaan kaataa hankkeen ja oikeaan aikaan se sysää liikkeelle vastustamattoman positiivisten ilmiöiden tulvan. Juuri nyt padonpurkuhankkeita syntyy kuin sieniä sateella! Julkisuus oli siksi tärkeää.

Vetävät aikanaan järvisyönnökseltä loista vapaaseen jokeen

...tävä ja vastuullinen kalastusmatkailu joella on ...vaisuuden tavoite, pelkkä lajisuojelu ei aina riitä ...otivoimaan ihmisiä ennallistamishankkeisiin.

...an Maaseudun

...anoja"

...esta vesivoimalaitospadosta ...rettu lohien tieltä. Tänäään Hiitolanjoen ...nlistamaan 20 vuotta kestänyttä taistelua joen

Tämä on niin upea hanke, että on vaikea löytää sanoja, kuinka hienosta päänavauksesta nyt on kyse.

Kiitos!

Muutos lähtee pienestä.

www.luontoliitto.fi

@luontoliitto

